

Landskab

Landskabsarkitekterne har momentum. Dansk Landskabspris 2021

Pawel Antoni Lange

Dommerkomité for Dansk Landskabspris 2021:
Anne Stausholm, landskabsarkitekt MDL,
repræsentant for Danske Arkitektvirksomheder
Eva Sara Rasmussen, landskabsarkitekt MDL MAA,
repræsentant for Danske Landskabsarkitekter
Steen Himmer, landskabsarkitekt MPN,
repræsentant for Park- og Naturforvalterne
Anne Pind, ph.d.-stipendiat, uvildig repræsentant
Kent Martinussen, arkitekt MAA, uvildig repræsentant

Dansk Landskabspris viser, at dansk landskabsarkitektur er i rivende udvikling. Det blev i den grad understreget af jubilæumsudgaven af Dansk Landskabspris, der for 10. gang blev uddelt ved et pris- og debatarangement i Valencia-bygningen i København i november 2021.

BOGL modtog Dansk Landskabspris for Remiseparken, der er en del af områdefornyelsen af Urbanplanen på Amager. Både vinderprojektet, finalisterne og de øvrige indstillede projekter til Dansk Landskabspris understreger, hvor stærkt dansk landskabsarkitektur står i disse år. Flere af årets indstillinger fokuserer på transformation og social bæredygtighed og illustrerer fra vidt forskellige vinkler og udgangspunkter, hvordan landskabsarkitekturen evner at styrke og forny hele byområder. Dommerkomitéen havde udvalgt Gellerup Ny Naturpark af SLA og EFFEKT, forpladsen til K.B. Hallen af Marianne Levinsen Landskab og Remiseparken af BOGL som finalister. Mette Skjold og Karsten Thorlund fra SLA, Marianne Levinsen fra Marianne Levinsen Landskab og Jens Linnet fra BOGL leverede levende, skarpe og særdeles underholdende præsentationer af deres respektive finaleprojekter. Efterfølgende præsenterede Stig Himmer, Anne Stausholm og Eva Sara Rasmussen dommerkomitéens motivationer for finalisterne, hvorefter Lene Espersen, administrerende direktør for Danske Arkitektvirksomheder kårede vinderen.

Remiseparken vinder Dansk Landskabspris

Det blev BOGL, der vandt jubilæumsudgaven af Dansk Landskabspris for Remiseparken, som er udviklet i samarbejde med Rambøll og SNE Architects med Københavns Kommune som bygherre. Vinderprojektet viser, hvordan grønne byrum med ét samlet greb kan klimasikre byer, øge biodiversiteten og sikre social bæredygtighed – og understreger hermed, hvordan landsarkitektoniske løsninger ofte simultant skaber værdi på flere parametre.

Debat om mulighederne for at skabe en bedre verden

Kent Martinussen, CEO Dansk Arkitektur Center og uvildigt medlem af dommerkomitéen var vært på Dansk Landskabspris prisarrangementet og førte med sikker hånd alle fremmødte gennem seancen. Ud over prisuddelingen var der også en paneldebat, hvor Sonja Stockmarr, Global Design Director hos Henning Larsen, Martin Hede-
vang Andersen, formand i Danske Landskabsarkitekter og stifter af ORCA og Anne Pind, ph.d.-stipendiat på Institut for Bygningskunst og Kultur ved Det Kongelige Akademi blandt andet diskuterede landskabsarkitekturens muligheder for at imødekomme vores længsel mod naturen. Paneldeltagerne kom vidt omkring landskabsarkitekternes potentialer og rundede alt fra behovet for grønne rum over cirkulær økonomi og naturens egne processer.

”Der ligger et kæmpestort ansvar på vores skuldre. Vi skal til at redde verden, og nu når alle murstenene er kommet op, så hænger det hele på naturen. Landskabsarkitekter begynder med at kigge på naturens egne processer, som vi prøver at efterligne ved at udvikle naturbaserede løsninger. Der er en kæmpe udvikling inden for det naturbaserede, der jo også handler om alt det vand, vi skal håndtere. Derfor skal vi udvikle nogle mere resiliente løsninger, hvor vi også har plads til vandet,” fortalte Sonja Stockmarr, da hun slog et slag for naturbaseret design.

Anne Pind kom ind på sin oplevelse af at være medlem

af dommerkomitéen som bygningsarkitekt. ”Nogle af de meget interessante diskussioner, vi havde i dommerkomitéen, var i krydsfeltet mellem æstetik og drift. Drift og vedligehold er noget, jeg har beskæftiget mig rigtigt meget med som restaureringsarkitekt. Det her med at vende tilbage til et sted, ikke gøre så meget, se tiden an, benytte små greb og lægge tanken om helhedsgrebet fra sig,” fremhævede hun. ”Frem over kunne man måske arbejde mere med et lokalt udgangspunkt og så rejse idéerne derfra i stedet for at komme fra toppen og tænke, at man kan overskue alt og implementere en samlet plan.”

Martin Hede-
vang Andersen kom blandt andet ind på cirkulær økonomi som en del af den grønne omstilling. ”Landskabsarkitekterne er med til at vise vejen for mange forskellige designpraksisser og processer. Det er ikke nogen hemmelighed, at jeg har brugt hovedparten af mit professionelle virke på at arbejde med cirkulær økonomi, herunder med ressourceforståelse og ressourceknaphed,” forklarede han og uddybede, ”Cirkularitet handler om at holde alle de materialer, vi allerede har, i spil. Vi fjerner begrebet affald og ser alt som ressourcer i stedet for. Det gælder det biologiske kredsløb, men også det tekniske. Det her er ikke noget, som kun vi som landskabsarkitekter skal beskæftige os med, ligesom det heller ikke er noget, som kun bygningsarkitekter eller produktionsvirksomheder skal beskæftige sig med. Det er hele samfundet, der skal have en bedre forståelse for, hvad naturen og kloden kan. Der ligger rigtigt mange spændende potentialer i landskabsarkitekturen, der måske har lettere ved at arbejde med cirkularitet end andre fagdiscipliner.”

Landskabsarkitekterne adresserer en lang række samfundsmæssige udfordringer

Dansk Landskabspris uddeles af Park- og Naturforvalterne, Danske Arkitektvirksomheder og Danske Landskabsarkitekter, der under Lillian Thomsens ledelse fungerer som sekretariat for prisen. Formålet med Dansk Landskabspris er at fejre dansk landskabsarkitektur, inspirere branchen til videreudvikling og vise omverden landskabsarkitekternes værdiskabelse. Således er Dansk Landskabspris med til at synliggøre, hvordan landskabsarkitekterne gennem deres virke – i tæt samarbejde med byggeriets øvrige parter – leverer løsninger på et bredt udsnit af de store problemer, vi står overfor. For uanset, om vi taler klimakrise, faldende biodiversitet eller øget social ulighed, så er landskabsarkitekturen med til at løse disse problemer. Landskabsarkitekturen er derudover en integreret del af den grønne omstilling, og således indtager landskabsarkitekter en til stadighed vigtigere rolle i bestræbelserne på at udvikle samfundet i en mere bæredygtig retning. Og hvis nogle stadigvæk var i tvivl om værdien af det grønne, så har Covid-19-pandemien med VERSALER synliggjort behovet for grønne, rekreative områder og bæredygtige løsninger – og ikke mindst deres positive indflydelse på vores fysiske og psykiske sundhed.

Pawel Antoni Lange har gennem de seneste 20 år arbejdet med kommunikation, formidling og undervisning primært inden for arkitektur og byggeri samt kultur. Gennem de sidste syv år har han været fast rådgiver for Danske Landskabsarkitekter. Pawel er cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling fra Københavns Universitet og har også en bachelorgrad i erhvervsøkonomi fra Copenhagen Business School.

Remiseparken: Et nyt stedbundet kulturlandskab

Anne Stausholm,
Eva Sara Rasmussen,
Steen Himmer,
Anne Pind og
Kent Martinussen

Remisepladsen, vinder
Landskabsarkitekt: BOGL
Samarbejdspartnere: Rambøll, SNE Architects
Bygherre: Københavns Kommune
Sted: Amager, København
Areal: 35.000 m²
Periode: 2016–2020

Uddrag af dommerkomitéens motivation:

”Midt i den almene boligbebyggelse Urbanplanen ligger Remiseparken. Områdets bebyggelse er opført som montagebyggeri i 1960’erne for at løse de stigende problemer med mangel på ordentlige boliger. Området og Remiseparken udviklede sig desværre til et utrygt område. Efter en stor facaderenovering i 2010 tildelte Københavns Kommune i 2014 midler til renovering og nytænkning af Remiseparken.

I dag kan man gå en tur gennem Remiseparken og nyde frugten af de mange års indsats. I Remiseparken er det eksisterende landskabsrum med fuldvoksen beplantning gendigtet med nyt gennemgående stisystem, gamle og nye aktivitetsområder, der bygger videre på og samtidigt føjer sig til stedets særlige landskabelige karakter og eksisterende topografi. Stiforløbet er delvist forskudt i forhold til den oprindelige adgang gennem området og er et fremragende eksempel på, hvordan landskabsarkitekterne har arbejdet konsekvent og modigt med nyfortolkning af de eksisterende rumlige strukturer.

Aktivitetsområder og tekniske funktioner er vævet sammen i et landskabsrum, som på meget lidt plads giver plads til haver, skaterlandskab, udsigtsbakke, boldbaner, rolige opholdsrum, stille refleksion, leg og klassisk promenaden. Projektet integrerer meget overbevisende de mange funktionskrav og arealmæssige bindinger, herunder for

I Remiseparken er det eksisterende landskabsrum med fuldvoksen beplantning gendigtet med nyt gennemgående stisystem, gamle og nye aktivitetsområder. Foto/Photo: COAST. In Remiseparken, the existing landscape space, with its mature vegetation, has been reimagined with a new path system as well as old and new activity zones.

Stien er "lagt ovenpå" terrænet, hvorved behovet for at grave ned og beskadige rodnettet på eksisterende bevoksning er minimeret. Samtidigt er stien udført med en taktil kant, som kan bruges som ledelinje. Foto/Photo: COAST. The path is established on top of the terrain, minimizing the need to excavate and thus damaging the roots of existing vegetation. The tactile border is a helpful feature for persons with a visual impairment.

eksempel håndteringen af regnvand, som har dannet afsæt for at skabe en ny type "groet" kulturlandskab på kanten mellem parken og de boliger, der omslutter parken.

Den landskabelige bearbejdning er et smukt eksempel på natur i byen, hvor naturen opstår i sin egen ret: I den nordøstlige ende er der ved opsamling af regnvand skabt en elleskov, som efter få år er i naturlig balance, og i dag tilbyder et smukt, lavmælt naturrum. Remiseparken opleves som et levende, rummeligt sted med mange raffinerede detaljer, robuste og overbevisende materialevalg og -bearbejdning. Corten er det gennemgående materiale, der med sikker hånd sammen med beplantning, terrænbearbejdning og stiforløb er med til at samle den øvrige familie af materialer og udtryk.

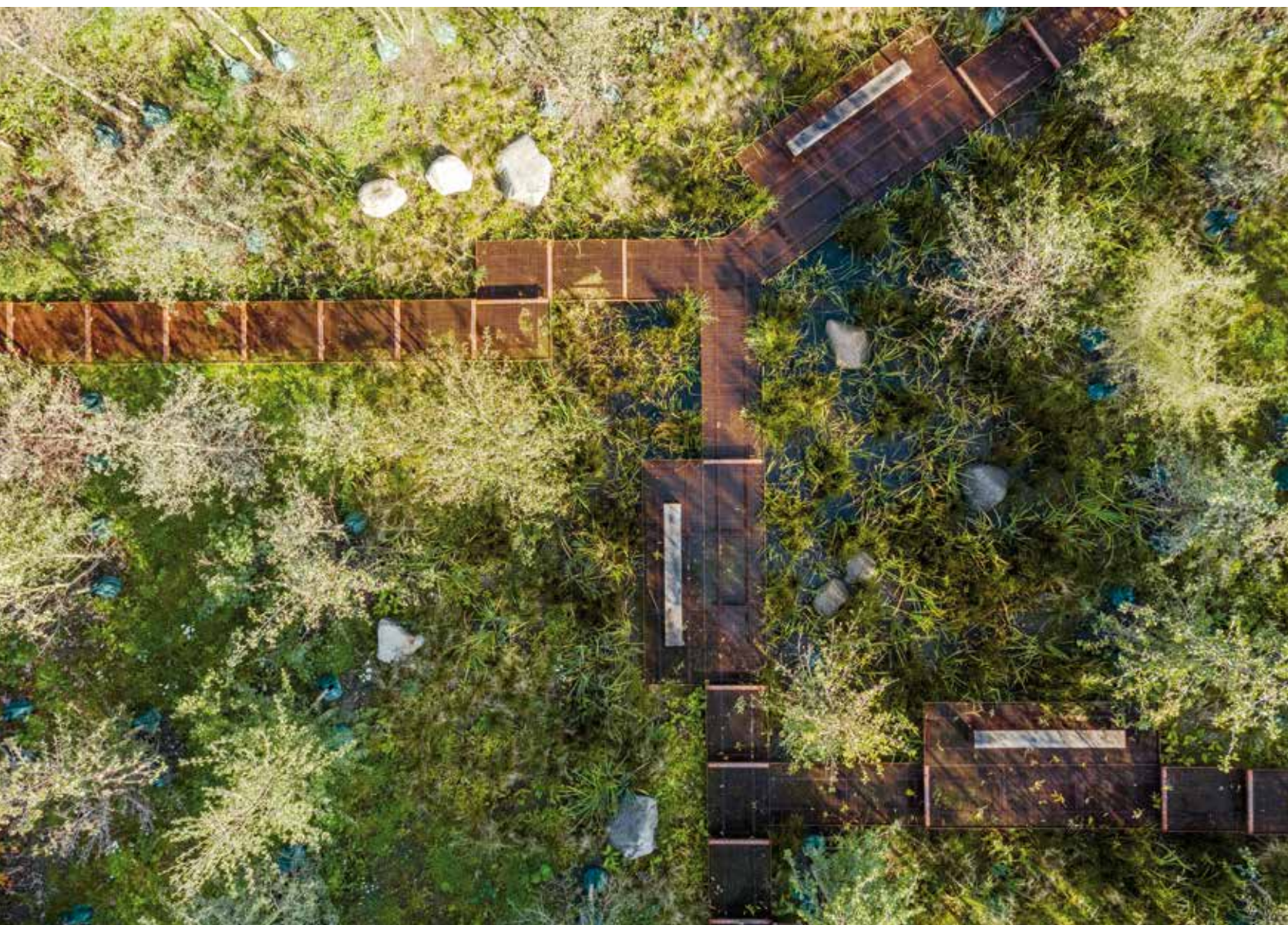
Driftsmæssigt giver parken rigtigt gode eksempler på en nem og ligetil drift – som kanterne på den gennemgående, in situ-støbte sti, der muliggør græsslåning på en driftsøkonomisk måde. Stien er "lagt oven på" terrænet, hvorved behovet for at grave ned og beskadige rodnettet på eksisterende bevoksning er minimeret. Samtidigt er stien udført med en taktil kant, som kan bruges som ledelinje. Der er arbejdet med få, sikre, naturlige tilføjelser af planter, som understreger og styrker de eksisterende kvaliteter.

Remiseparken er kort sagt en fornøjelse at besøge på grund af det stærke landskabsarkitektoniske arbejde, der har transformeret parken til et attraktivt landskabsrum i byen med sin helt egen stedbundne egenart."

”Stiforløbet ... er et fremragende eksempel på, hvordan landskabsarkitekterne har arbejdet konsekvent og modigt med nyfortolkning af de eksisterende rumlige strukturer.”

Remiseparken opleves som et levende, rummeligt sted med mange raffinerede detaljer, robuste og overbevisende materialevalg og -bearbejdning. Foto/Photo: COAST.
Remiseparken now feels like a living, welcoming place with many sophisticated details and robust and convincing material selections and finishes.

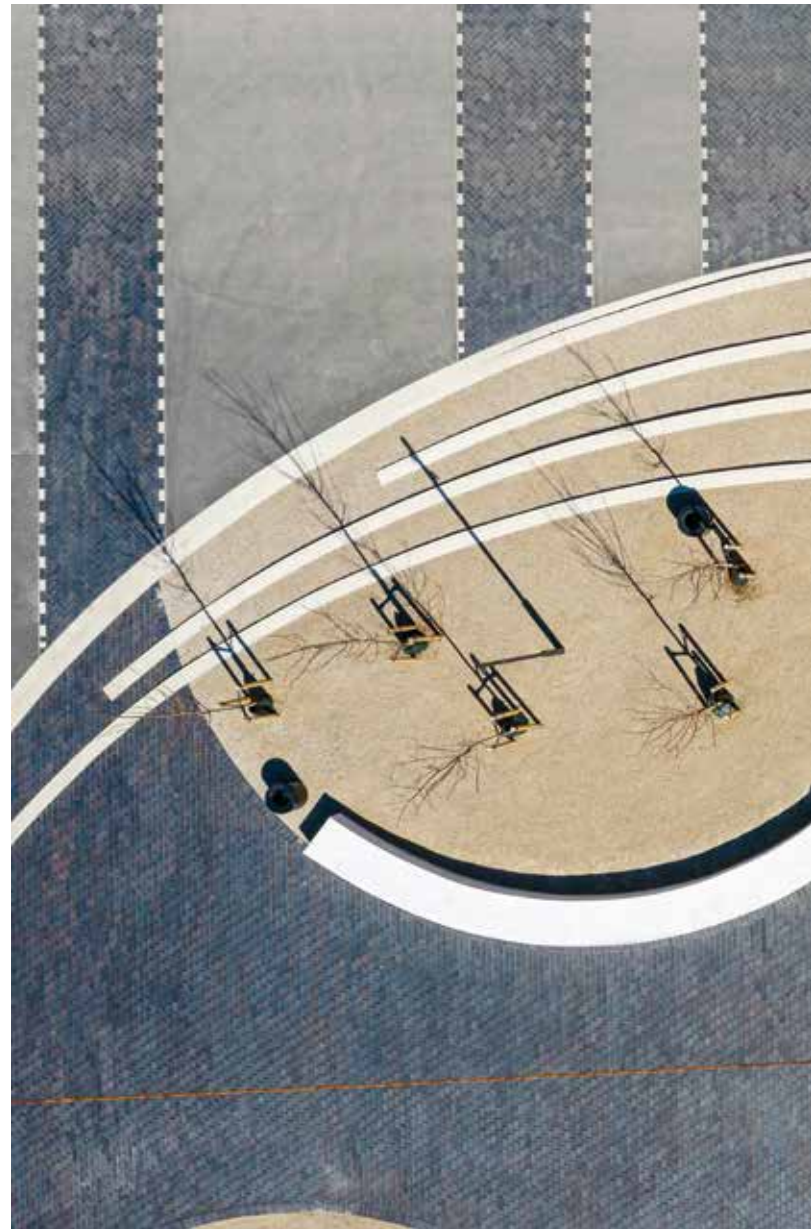

Forpladsen til K.B Hallen: En imødekommende hverdagsplads

Anne Stausholm,
Eva Sara Rasmussen,
Steen Himmer,
Anne Pind og
Kent Martinussen

Uddrag af dommerkomitéens motivation:

"Forpladsen ved K.B Hallen er et forbilledligt eksempel på en plads, som giver rum for samvær og oplevelse. I et moderne formsprog sætter byrummet scenen for en styrkelse og sammenbinding af området og transformerer dermed det oprindelige anlæg fra 1930'erne, der med sin mere traditionsbundne form havde en for- og bagside. Anlægget er præget af en fin, indfølt beherskelse af materialer og formsprog, der favner den særlige opgave at kunne rumme både hverdag og fest – få og mange mennesker på samme sted. Pladsen giver en nem og indbydende rumlig oplevelse i samspil med hovedattraktionen – den 'genopstandne' og nyfortolkede K.B. Hal. Hovedgrebet er at spænde pladsen ud i forhold til hallens horisontale linjer og sammenkæde pladsen med det ikoniske store bygningsværk. Belægningen spænder bogstavelig talt fra dør til dør tværs over pladsen. De tværgående mørke klinkeflader er pladsens fundament, men ikke virkemidlet. De hvide bånd i klinker, i en varieret ovalform i flere niveauer, bliver pladsens fremtrædende visuelle udtryk og skaber et indbydende, dynamisk udtryk. Sammen med in-situ støbte elementer i beton i form af en siddeplint og en scene fungerer de samtidig som invitation til ophold og aktivitet. Forskydningen af ellipserne i forhold til K.B Hallens midterakse er medvirkende til, at pladsen har sin egen identitet og ikke blot er en ankomst til en kulturinstitution. På elegant vis optager de hvide bånd også den betydelige terrænforskel mellem Peter Bangs Vej og K.B. Hallen og integrerer både bygning og plads i bybilledet. Pladsen er venlig og imødekommende – også om aftenen, hvor den fine lyssætning danner et smukt og varmt rum med refleksioner og skygger fra træernes løv og grene som den samlende faktor, der skaber tryghed. Pladsen integrerer en lang række hensyn, herunder tilgængelighed: Den trafikale ensrettede adgang rundt om pladsen kunne være en voldsom gene. I stedet bliver den en stille naturlig del af pladsens liv og helt på de bløde trafikanterers præmisser, også selvom adgangsvejene er dimensioneret til meget tung trafik ned til hallen. Der har været mange hensyn, der skulle indarbejdes på forpladsen til K.B. Hallen. De er forløst i et landskabsarkitektonisk værk, som det er værd at lægge mærke til og hylde. En plads med helt sin egen identitet, smuk i både dags- og aftenlys og et unikt byrum i lokalområdet."

Pladsen har sin egen identitet og er ikke blot en ankomst til en kulturinstitution. På elegant vis optager de hvide bånd den betydelige terrænforskel mellem Peter Bangs Vej og K.B. Hallen og integrerer både bygning og plads i bybilledet. Fotos/Photos: Adam Mørk. The renovated square has its own distinct identity and is not just an arrival area for the cultural institution. The white bands elegantly pick up the considerable difference in elevation between Peter Bangs Vej street and K.B. Hallen and integrate both the building and the square in the cityscape.

Forpladsen til K.B. Hallen, finalist
 Landskabsarkitekt: Marianne Levinsen
 Landskab
 Totalrådgiver: CCO
 Hovedentreprenør: Zøllner A/S
 Belysning: Jesper Kongshaug
 Bygherre: Frederiksberg Kommune
 Sted: Frederiksberg
 Areal: 3.800 m²
 Periode: 2018

Gellerup Ny Naturpark fejrer naturen som formgivningsmæssigt afsæt, giver beboerne nye hverdagsintegrerede, rekreative og naturmæssige oplevelser, og er et værdigt, stimulerende og meningsfuldt modspil til de markante bygningskroppe. Fotos/ Photos: SLA/COAST. The design of Gellerup Ny Naturpark (Gellerup New Nature Park) celebrates nature. It offers the local residents new recreational nature experiences integrated into their everyday environment and provides a high-quality, stimulating and meaningful counterpoint to the substantial building volumes.

Gellerup Ny Naturpark, finalist
 Landskabsarkitekt: SLA og EFJEKT
 Underrådgiver: COWI
 Konsulenter: Social Action, Game
 og Boris Brorman Jensen
 Bygherre: Brabrand Boligforening
 Sted: Aarhus
 Areal: 130.000 m²
 Periode: Færdig 2019

Gellerup Ny Naturpark: Inviterende og meningsfuld transformation

Anne Stausholm,
Eva Sara Rasmussen,
Steen Himmer,
Anne Pind og
Kent Martinussen

Uddrag af dommerkomitéens motivation:

"Gellerupparken er et suverænt og præcist eksempel på troværdig modernisme. Beton, beton, beton, græsplæner, tætte busketter og få mødesteder. Forstaden med plads til mange mennesker – og med et nutidigt blik måske også en anelse menneskefjendsk. I dag er Gellerupparken genopstået som noget andet og meget bedre, og en stor del af æren for denne forandring kan tilskrives Gjellerup Ny Naturpark.

Det er en stærk transformation af bebyggelsens landskab, der nu er etableret i den stadig grå, men i dag anderledes inviterende bebyggelse i Aarhus Vest. På troværdig vis har SLA og EFFEKT formået at genoplive det grønne landskabsrum. Topografien mimer igen det oprindelige morænelandskab, og ved søens bred kan man slappe af med øjnene hvilende på himlens genspejling. Der er tale om et markant kvalitetsløft og en bevægelse væk fra det tidligere monofunktionelle landskab. Med andre ord: Projektet fejrer naturen som formgivningsmæssigt afsæt, giver beboerne nye hverdagsintegrerede, rekreative og naturmæssige oplevelser og er et værdigt, stimulerende og meningsfuldt modspil til de markante bygningskroppe.

Her er mange og meget afvekslende naturrum. Rummene er med til at bryde områdets store topografi ned i mindre og nærværende, men stadig sammenhængende lokalmiljøer. Den rationelle beton, montagebyggeriets og kransporets logik bliver nu kontrasteret af stammer, siv, søer, vandløb, stensætninger og bakker. Naturen går nu lige til døren. Beplantningen er sket med begejstring og stor inspiration fra mange lande – omtrent lige så mange som beboersammensætningen i området. Natur og kultur, kultur og natur, afveksling lige i øjet. Beboernes dyrkningshaver er også bevaret, hvilket vidner om landskabsarkitekternes indlevelse i livet mellem blokkene, i det grønne. Det groede, det plantede, det hjemlige og det eksotiske er med stor indlevelse og entusiasme frejdt til stede i parken.

Enhver med kendskab til Gellerupparken vil vide, at området har haft sin historie. På godt og på ondt. Med dette projekt er der igangsat en karakterfuld og livfuld transformation. Der er tale om en bevægelse fra det lige, ordnede og regelrette til det skæve, vilde og imødekomende – og delvist ustyrlige – en bevægelse fra det grå og golde mod det grønne og givtige.

Projektet afspejler, hvordan landskabsarkitekturens rolle i samfundet også er omdrejningspunkt for nytænkning. Nytænkning af udfordrede boligområder i vores byer, hvor det er tydeligt, at landskabet ikke blot er marken, hvorpå bygninger kan rejses – men i sidste ende den lim, der kan binde mennesker sammen på kryds og tværs."

